

Wandelen

# Het Blauwe Torenpad

in en om Jabbeke

Vertrekpunt: kerkplein dorp Varsenare  
wandelaroute van  $\pm$  17 km  
langs verharde wegen en zandwegen

Een initiatief van



Gemeente

Jabbeke

geeft je ruimte

# Wandelen

Het Blauwe Torenpad

> Varsenare



in en om Jabbeke

Vertrekpunt: kerkplein dorp Varsenare  
wandelaroute van  $\pm$  17 km  
langs verharde wegen en zandwegen

# Het Blauwe Torenpad

in en om Jabbeke

# wandelpad



*Varsenare vierde in 2003 haar duizendjarig bestaan. De oorspronkelijke dorpsnaam is Fresnere. Daardoor dachten velen aan een Friese oorsprong.*

*Ook de moderne tijd liet zijn sporen achter in ons landschap, een landschap dat nog rust en eenvoud uitstraalt en de wandelende mens laat genieten van de schoonheid van de natuur.*

*We kozen hier voor een lussen-systeem zodat de route opgedeeld kan worden en op verschillende tijdstippen bewandeld. Daardoor kan men ook vanuit eenzelfde vertrekpunt verschillende lussen van de wandeling starten.*

## Geschiedkundige omschrijving.

Varsenare wordt voor het eerst vermeld in 1003 in een schenkingsakte door Suzanna, gravin van Vlaanderen aan de Sint-Pietersabdij van Gent. In 1116 wordt Varsenare vermeld als parochie onder het patronaatschap van de Abdij van Broekburg.

In Varsenare hebben twee geslachten de vroegste geschiedenis gekleurd: het geslacht van Varsenare en het geslacht van Straeten. De Heren van Straeten stichtten het kasteel van het **Hof van Straeten**, de Heren van Varsenare verbleven op het **Hof van Proven**.

Over de afkomst van de dorpsnaam bestaat een grote onenigheid. Velen denken aan de Friezen die in de vroege middeleeuwen langs onze kusten woonden en die hier hun naam hebben gegeven aan een dorp. Heemkundige André Franchoo stelde echter dat de H. Ursmarus in de 7<sup>de</sup> eeuw de Wasiacences of Wazenaren bekeerde. Hij vond hierin 'Wassaenaere' terug. De Heren van Varsenare werden immers in de begintijd dat ze Varsenare vermeld worden ook Heren van Wassaenaere genoemd. Tot nog toe is geen positieve bevestiging gevonden dat zij een verbinding zouden hebben met de stad Wassenaar in Noord-Holland.

De Heren van Straeten speelden een belangrijke rol in de geschiedenis van Vlaanderen. In de oude kronieken staat Bethferd van Straeten als eerste van dit geslacht in 1030 te Varsenare vermeld. Thanctmar, een nazaat, trok op kruistocht en beloofde in het H.-Land aan de graaf van Vlaanderen dat hij een abdij zou stichten. Eenmaal terug op eigen bodem werd de Sint-Andriesabdij opgericht: ongeveer op de plaats waar thans de kerk van Sint-Andries staat. De abdij is al lang verdwenen. Dezelfde Thanctmar trok te Varsenare ook een nieuwe burcht op: wellicht ten noorden van het huidige Hof van Straeten, in de oude ommelopers<sup>1</sup> 'toude hof van straeten' genoemd. Na de moord op de graaf Karel de Goede werd het kasteel van de graafs medestander Thanctmar te Varsenare verwoest en zijn enige dochter vermoord. Busschaert, de dader maar tevens neef van proost Bertulf van Sint-Donaas, kreeg geen genade en werd geradbraakt.

Rijckaert van Straeten huwde met Adelise van Varsenare zodat beide geslachten verbonden werden. Rijckaert III huwde met Margareta van Rode, dochter van de Heren van Rode van het Oosthof te Snellegem. Zo kunnen we ook verklaren waarom het geslacht van Meetkerke dat later op het Oosthof kwam, ook op het kasteel 'De Blauwe Toren' thuis was.

Varsenare bezit enkele oude heerlijkheden en een aantal belangrijke hoeven. De heerlijkheden waren afhankelijk van de Burg van Brugge of van Wijnendale ('Ter Leye'). Veel hoeven hebben ooit een eigen naam gekregen. Dit was niet alleen een teken van welvaart maar ook een herkenningsteken want er bestonden geen huisnummers.

---

1 'Ommelopers' zijn de oude kadasterboeken die met de Franse tijd (1794 - 1815) door nieuwe metingen van de landmeter Popp vervangen werden



- > Lus 1 vertrekpunt op het dorpsplein, lengte ongeveer 10 km.
  - ⌚ 2 uur, langer voor recreanten
- > Lus 2 ongeveer 7 km
  - ⌚ 1u20min

Start



## Lus 1: start aan het kerkplein



Dit kerkplein is laat 20-eeuws. Hier stond ooit een winkel die zowat alles verkocht. Vooral eer zuidwaarts te trekken laat ons eerst de kerk bekijken. Het begin van de torenbouw van deze **Sint-Mauritiuskerk** dateert uit het eerste kwart van de 13<sup>de</sup> eeuw. Doorheen de vele jaren van oorlog en onrust diende de kerk dikwijls tot uitkijktoren voor de plaatselijke bevolking om te zien of er geen vijandelijke soldatenbenden naderden. Zo werd de kerk ook dikwijls geteisterd door oorlogsgeweld. Tijdens de Geuzenberoerten zouden de soldaten van Maurits van Nassau de kerk van Varsenare gespaard hebben omdat de patroonheilige Mauritius was. Dit is echter een legende. In 1625 werd het strodak van de toenmalige kerk vervangen door schalies. Het eigenlijke kerkgebouw werd pas in de laatste jaren van de 19<sup>de</sup> eeuw opgetrokken.

De kerk is toegewijd aan de H.-Mauritus en zijn Gezellen (ook bekend onder de naam van Het Thebaans Legioen).



De **kapel van H-Mauritius** stond vroeger aan de straatkant maar werd omwille van wegeniswerken naar de oostzijde van het kerkhof verplaatst. Op het kerkhof liggen leden van de adellijke familie van Caloen begraven. Ook andere grafmonumenten hebben een belangrijke architecturale waarde.



*We wandelen verder tot aan het tuinbouwbedrijf op het eerstvolgende kruispunt en slaan dan rechtsaf, de Legeweg volgend.*

>> Het tuinbouwbedrijf op de hoek van **de Popstaelstraat** en de Legeweg was tot voor enkele decennia de Popstaelhoeve die haar historische wortels heeft in de 15<sup>de</sup> eeuw. Eeuwen was ze tevens herberg. Sinds het tuinbouwbedrijf werd, verdwenen de oude gebouwen.

*Aan het kruispunt met de de Manlaan steken we de straat over naar het trottoir en slaan linksaf. Zo komen we vrij snel aan een brugje over de beek aan de rechterkant.*

>> Dit is de ‘**de Mans Rotse**’ van de adellijke familie de Man. Wanneer de echtgenote van Alfred de Man op 3 juni 1885 doodziek werd, beloofde Alfred een grot van Onze-Lieve-Vrouw te bouwen als zijn echtgenote genas. Het wonder geschiedde al op 8 juni daarna en nog hetzelfde jaar werd een kopie van de Lourdesgrot hier opgetrokken aan de noordkant van de ijskelder van het kasteel. De Duitse architect Godtschalck tekende de plannen die dan aan de Antwerpse architect Jozef Schadde werden toevertrouwd. Samen met de Franse Brusselaar Gautron werd op 18 augustus met de werken gestart. Op 10 september is alles klaar. Dagelijks komen mensen hier even langs.



De ijskelder die hier aangelegd werd om het kasteel van ijs te voorzien in de warmere jaargetijden, bracht ook ijs voort voor de Brugse hospitalen. In de 20<sup>ste</sup> eeuw was zo'n ijskelder niet meer noodzakelijk en verloor hij dus zijn functie. Bij de verkoop van het kasteel in 1936 aan de Witte Paters dacht men er aan hier een grafkelder van te maken voor de overleden kloosterlingen. Na enkele begrafenissen werd echter geopteerd voor een grafveld, even ten oosten van de grot.

*We wandelen de de Manlaan verder af en komen aan het kasteel van de Witte Paters, eveneens aan onze rechterzijde.*

>> Het kasteel **De Blauwe Toren** wordt voor het eerst vermeld in 1531. Het dankt zijn naam aan de dakbedekking met schalies. Ook in Sijsele stond zo'n 'Blauwe Toren'.



Hier verbleef Adolf van Meetkerke, diplomaat en rechtsgeleerde en voorzitter van de Staten-Generaal onder Willem van Oranje. Hij was niet de oudste bekende bewoner. Zijn dochter Anna verkocht het landgoed aan de familie Bertholf, waarna het in het bezit kwam van de familie Blomme. Andere adellijke families werden er eigenaar van tot uiteindelijk de familie van Caloen hier kwam wonen. Door erfenis viel het de familie de Man toe. In 1936 werd het door die familie overgemaakt aan de Witte Paters van Afrika. Het is nu hun rusthuis.

Op een deel van het domein aan de noordkant verrees ook het RVT Avondrust.

Aan de rechterzijde treffen we een **Sint-Donaeshoeve** aan. Het is een zeer oude hoeve die tot het begin van de 17<sup>de</sup> eeuw een zelfstandige boerderij was. De eigenaar Laureins Dix schonk ze op 25 juli 1650 tot zijn zieleheil en dat van zijn echtgenote aan een kapel in de kathedraal van Sint-Donaas te Brugge. Zo werd ze een Sint-Donaeshoeve.

*We komen op het kruispunt met de Hogeweg uit. We gaan linksaf.*

>> **Ter Love** is eveneens een hoeve die we vrij vroeg in de beschreven geschiedenis terugvinden. Trouwens de meeste van deze Varsenaarse hoeven kunnen we met zekerheid situeren omstreeks 1478 door een oude ommeloper.

*Op het volgende kruispunt, slaan we rechtsaf en volgen nu de Hogeweg. Op het einde van deze rustige landweg komen we aan het oude spoorwegstation van Varsenare.*

>> Vooraleer er hier een stationsgebouw kwam, werd eerst een spoorwagon als loketruimte in gebruik genomen, vandaar die symbolische wagon bij het gebouw.

*We stappen de spoorweg over en nemen onmiddellijk de straat rechtsaf, langs de noordelijke zijde van de spoorweg.*

>> Het stukje tracé Westernieuweg noord-zuid was eertijds de bedding van een andere weg. Hier lag ooit de bedding van de Oosternieuweg – die thans door de spoorweg in het zuiden is afgesneden – en die door liep tot aan de Yperleet.



't **Croonken** aan de rechterkant van de straat is een prachtige historische hoeve met een mooi erf en een rijk verleden. Vanaf 1478 vinden we ze terug in de documenten langs de toenmalige Oosternieuwweg. Het was toen een tweeledige hoeve die later versmolt tot één hoeve. Aan de zuidkant lag een grote boomgaard. Vanaf 2005 begon de renovatie zodat deze gebouwen hun vroegere allure terugkrijgen.

**De Dankholfhoeve**, in de noordoosthoek, van de Westernieuwweg afgescheiden door de beek, bestaat intussen uit een paar woningen. Ook deze hoeve heeft een ver verleden maar was minder belangrijk dan 't Croonken.

*We wandelen zo verder tot we weer op de Westernieuwweg uitkomen en slaan dan rechtsaf. Wees hier voorzichtig op dit kleine stukje drukke baan dat ons nog rest tot aan de Vaart.*

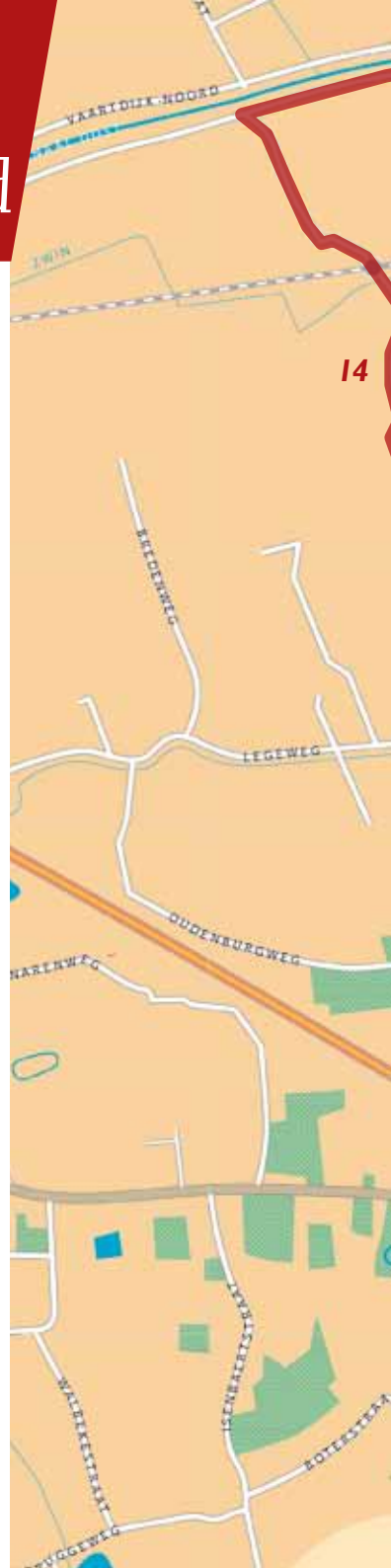


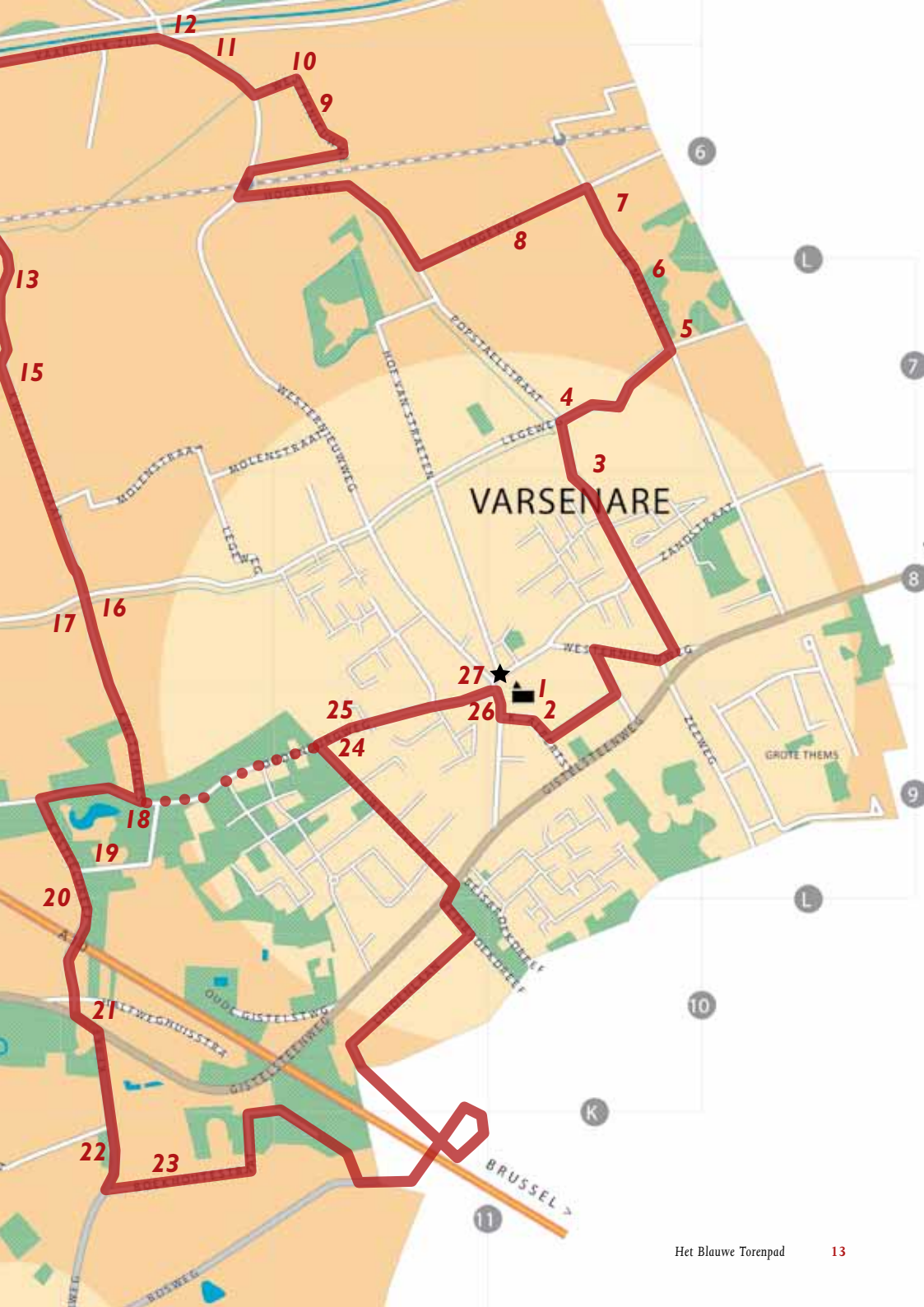
**>> De Sinte-Claerenhoeve** rechts van de straat heeft een eigenaardige bouwtrant. Ze heeft ook een bewogen verleden. Eigenlijk lag de Sinte-Claerenhoeve aan de overzijde van de straat waar zij tot in de 17<sup>de</sup> eeuw bloeide. De gronden waarop de huidige hoeve staat waren altijd eigendom van het 'Nieuwe Klooster' van Brugge. Dit is niet het klooster van de Arme Klaren. Een verkeerde interpretatie uit het verleden zorgde voor een verkeerde naamgeving. In de 18<sup>de</sup> eeuw verrees hier, na het verdwijnen van de echte Sinte-Claerenhoeve aan de overzijde, een nieuwe hoeve. Wanneer het waterverkeer in de 18<sup>de</sup> en 19<sup>de</sup> eeuw tussen Oostende en Brugge bloeit, had de wijk Nieuwege een belangrijke functie in het laden en lossen van rivierschepen. Deze hoeve was dan ook een tijdlang herberg en overslagplaats van goederen. Er was een ruime gelagzaal voor reizigers, handelaars en bootslieden. Vanaf 1830 pronkte de herberg onder het uithangbord 'De Vlaamsche Leu'. Ze verdween na de Tweede Wereldoorlog en er bleef alleen de hoeve-uitbating.

# Het Blauwe Torenpad

## A A N D U I D I N G

1. *St.-Mauritiuskerk*
  2. *Hof ter Hauwe*
  3. *Provenhof*
  4. *Eertijds Popstaelhoeve*
  5. *de Mans Rotse*
  6. *kasteel Blauwe Toren*
  7. *St.-Donaeshoeve*
  8. *Ter Love*
  9. *'t Croonken*
  10. *Dankholfohoeve*
  11. *St.-Claerenhoeve*
  12. *St.-Antheunishoeve*
  13. *Poytacxshoeve*
  14. *St.-Juliaanshoeve*
  15. *Kwetshaegehoeve*
  16. *Te Leemputte*
  17. *Te Leempitte*
  18. *Pudecorve*
  19. *Kasteel*
  20. *leftepoorte*
  21. *Halfweghuis*
  22. *Kapelletje*
  23. *Boekhoutehof*
  24. *Reigerie (in de hoek)*
  25. *Braillebibliotheek*
  26. *Ten Bogaerde*
  27. *Villa Avondrust*
- ★ **Startpunt**





# VARSENARE

**Sint-Antheunishoeve** heeft een duidelijker en ouder verleden. In de zestiende eeuw stond aan de overzijde van de straat de herberg 'Nieuwege' van Gerardijne Blomme. Door het rechttrekken van de Vaart verdween deze herberg en nam de hoeve aan de oostkant van de straat de naam 'Nieuwege' én de herberg over. Dit duurde echter niet lang. De herberg werd gewoon Sint-Antheunis en de naam 'Nieuwege' kwam aan de overzijde van de Vaart terecht: de huidige herberg 'Nieuwege'. Of hoe een dubbeltje rollen kan.



Zo staan we aan de **Vaart**, genaamd de Yperleet. Aanvankelijk zorgde de Yperleet voor de ontwatering van de beken ten westen van Brugge. Naarmate de zee zich terugtrok en het Zwin verzandde, werd de scheepvaart op de Yperleet belangrijker. In het begin van de 17<sup>de</sup> eeuw besloot men de Yperleet te kanaliseren en zo Brugge een nieuwe waterweg naar de zee te geven. Zo kreeg deze waterweg in de volksmond de naam 'Vaart' of 'Oostendse Vaart' toegemeten.

*Wie wil, kan zijn dorst lessen aan de overkant in de herberg Nieuwege. Anders slaan we vóór de brug linksaf, wandelen een heel eind langs deze Vaart westwaarts en genieten we van de waaibomen, de fauna en flora en het landschap.*

>> Langs de Vaart werden canadapopulieren geplant om de dijken te versterken en insijpelend water op te nemen. In de berm bloeien vele kruiden die met het water hier aangeland zijn. Tussen de Vaart en de spoorweg ligt een laag venig gebied met een eigen flora en fauna.

In de 11<sup>de</sup> eeuw was de Yperleet, zoals de Vaart officieel heette, één van de talrijke natuurlijke afvloeiingen van het zoete water naar de zee. Langzamerhand werd de bevaarbaarheid van deze rivier belangrijker. Het eigenlijke kanaal werd echter maar gegraven in 1618 in de bedding van de Yperleet. Door ophoging van de dijken, rechttrekken van bochten en verdieping van de bedding kwam men tot de huidige toestand.



De nutteloze bruggen, of '**spookbruggen**' zoals ze in de volksmond genoemd worden, konden bij publicatie nog duidelijk in ogenschouw genomen worden vanaf dit jaagpad, maar zullen wellicht in de loop van de komende jaren nog verdwijnen. Het was de bedoeling een autosnelweg te trekken van Zeebrugge naar Torhout dwars door de Meetkerkse Moeren en de Kwetshagepolder. Verderop zou deze snelweg ook dwars



**De Sint-Juliaanshoeve** aan de rechterkant op Snellegemse bodem was in 1478 eigendom van Jacobus Poytax die er ook woonde. Omstreeks 1681 werd deze hoeve gekocht door het Sint-Juliaansgesticht binnen Brugge. Voor dit gesticht van geesteszieken en patiënten met besmettelijke aandoeningen was dit een bron van inkomsten. Door de Franse Bezetting werd dit eigendom van de voorloper van het huidige Brugse OCMW.

**De Kwetshaeghoeve** werd gebouwd op een perceel grond het Hondebrood genoemd. Dit betekent op een stukje grond zo groot dat er alleen een hond van kon leven.

### *Op het kruispunt met de Legeweg stappen we rechtdoor.*

>> Op de kruising met de Legeweg zien we aan de zuidzijde twee hoeven met een bijna identieke naam. Op het Varsenaarse grondgebied is dit het hof **'Te Leemputte'**, op de Snellegemse zijde is dit het hof **'Te Leempitte'** (nr. 7). Te Leemputte was een heerlijkheid die reeds in 1295 vermeld zou zijn. Als leenheerlijke verplichting moest de pachter elk jaar een offerpenning aanbieden voor het opdragen van een H.-Mis als de Heer in de mis aanwezig was. Te Leempitte bestond zeker ook reeds in 1478. Hoe deze hoeven aan hun naam kwamen kunnen we niet met zekerheid zeggen. Het is een feit de Te Leempitte in de 19<sup>de</sup> eeuw werd berispt omdat ze 'leempitten' had gegraven in de velden ten noorden van de Legeweg om er stenen van te bakken.



### *De Kwetshagestraat eindigt aan de Oudenburgweg.*

>> Wanneer we de Oudenburgweg bereiken worden we geconfronteerd met de werkomgeving van het kunstenaarschepaar Stefaan Depuydt – Livia Canestraro, die in de **'Pudecorve'** wonen.

*We zetten onze tocht zuidwaarts in, voorbij de bushalte. Het eerste straatje links leidt naar 'Het Hof ter Hauwe', maar loopt dood, dus vervolgen we onze weg langs de Oude Dorpsweg.*

>> **Hof ter Hauwe** ligt wat afgelegen van de straat. In de gevel van de oude hofstede pronkt een beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Bonsecours, geschonken door Jan van Gistel na zijn behouden terugkomst van een bedevaart omstreeks 1600.

*Wat verder nemen we aan de apotheek de Koning Albertstraat (links) om vervolgens opnieuw naar links de Sint-Sebastiaanstraat in te slaan.*

>> Beide straten zijn een herinnering enerzijds aan de verongelukte koning Albert en anderzijds aan de Gilde van Sint-Sebastiaan die eeuwen te Varsenare heeft gebloeid. Pas tijdens de Franse Revolutie (1810) is de gilde verdwenen.

*We komen uit op de Joorisstraat, slaan linksaf en volgen tot in de Oude Dorpsweg.*

>> De **Joorisstraat** is eveneens een herinnering aan de arrondissementscommissaris en later Varsenaarse burgemeester Emile Jooris, eigenaar en bewoner van het kasteel de Zandberg. De Joorisstraat vormde een rechtstreekse verbinding met het kasteel van Emile Jooris en was oorspronkelijk een mooie kastanjedreef.

*In de Oude Dorpsweg slaan we rechtsaf en wandelen tot aan het zebra-pad. We steken over en gaan rechtdoor (huisnr. 18) om het rustiger stukje parallelweg te nemen naar het rondpunt. Net voor het rondpunt, voorlangs de slagerij, nemen we de Popstaalstraat. We dwarsen de Zandstraat en komen zo aan het Hof van Proven.*

>> De imposante **ingangspoort** wijst onmiddellijk op een historisch verleden. Hier resideerden de Heren van Varsenare. Het was een zware vesting met gekanteelde muren, hoektorens en schietgaten. Men kreeg er toegang tot de burcht langs een ophaalbrug met versterkte voorpoort. Na vele verbouwingen werd het in de 17<sup>de</sup> eeuw een kasteel met een lushof. In 1750 werd het geheel als hoeve ingericht. Van het oorspronkelijke kasteel bleef zogoed als niets overeind. De stijl van de hoeve getuigt nochtans van het adellijke verleden.



Een stuk omwalling, een torentje naast de ingangspoort en enkele schietgaten in de buitenmuren verwijzen naar de oude glorie.

Voor de ingangspoort ligt nog altijd een grote ruimte. Hier stond eertijds het neerhof van het kasteel.

door het Munitiedepot te Snellegem-Zedelgem lopen. Men liep de planning voorop en begon reeds duchtig aan het bouwen van een brug bij de Vaart en even verder over de spoorweg. Het Ministerie van Defensie zag die snelweg door haar Munitiedepot niet zitten en deed het ganse plan sneuvelen. De bruggen waren echter in een verre bouwfase. Zo staan vele miljoenen onbezonnen kapitaal te verkommeren als gedrochten in een prachtig natuurlandschap. Er lagen de voorbije jaren echter plannen ter tafel om deze monumenten af te breken. Misschien is het landschap intussen zelfs al in ere hersteld en genieten we weer van een prachtig vergezicht.

### *We slaan linksaf ter hoogte van de Kwetshagestraat en keren terug over de spoorweg.*

De naam van **Kwetshagestraat** is wellicht afgeleid van de oude benaming 'Quaethaeghe' wat slechte haag betekende. Uit de vroegere straitschouwingen weten we dat langs deze straat inderdaad een lange slechte haag groeide. Het was ook een slechte, stofferige (in de zomer) of slijkerige (in de winter) weg tussen de Oudenburgweg en de Vaart.

Wanneer we de stafkaart bekijken bemerken we dat er in de Kwetshage hoogtelijnen lopen van twee tot drie meter: dit zijn de laagste landbouwgebieden van Vlaanderen. Dit betekent dat dit gebied onder water zou komen te staan indien er geen duinen of dijken waren. Het water wordt via kanaaltjes naar zee afgevoerd. Slechts bij laagtij kan het water in zee geloosd worden door de sluisen.

Dit gebied is samen met de Gemene Weide te Jabbeke één van de laatste polderhooilanden langs de Vlaamse kust.

In de ruige vegetatie van dit gebied tussen spoorweg en Vaart voelen waad- en zangvogels zich thuis. Moerasplanten groeien hier welig. De beken zijn, op enkele uitzonderingen na, nog niet vervuild: het krioelt hier van de waterdiertjes.

Het landschap blijft hier echter wel uniek. De weilanden zijn doorsneden met talrijke sloten en beken, vaak omzoomd met statig riet waarin we het gezang van de alomtegenwoordige wind horen.

In de eerste grote bocht lopen we recht op **de Poytacxshoeve**. De familie Poytacx was hier in de 16<sup>de</sup> eeuw en nog vroeger eigenaar van vele gronden en ook van deze hoeve. De toenmalige Kwetshagestraat werd in die vroege tijd ook Poytacxdreve genoemd.



*We hebben nu opnieuw de keuze.*

*Ofwel zetten we onze tocht westwaarts verder: de tweede lus.*

*Ofwel keren we naar ons uitgangspunt langs de Oudenburgweg terug.*

## *Lus 2: ongeveer 7 km.*

*Wie hier de tweede lus wil aanvangen vanuit het beginpunt neemt t.h.v. de ingangspoort voor de kerk de Oudenburgweg (naast tuincentrum) en komt zo op de kruising met de Kwetshagestraat.*

>> Waar de Kwetshagestraat en de Oudenburgweg samenkomen stond in de middeleeuwen een 'siekeliëdenhuis'. Wie melaats was of een huidziekte (schurft) had werd naar hier verbannen. Daar de Oudenburgweg een belangrijke verbindingsweg was tussen Oudenburg en Brugge kwam hier veel volk voorbij. De 'siekeliëden' konden zo hun mondkost bedelen. In de 18<sup>de</sup> – 19<sup>de</sup> eeuw stond hier de herberg 'De Zandberg'. Op het erf van deze voormalige herberg ligt nu de openlucht werkplaats van het kunstenaarstechtbaar Stefaan Depuydt – Livia Canestraro. Ze wonen aan de zuidkant van de Oudenburgweg in de 'Pudecorve'. Je vindt hun beelden onder andere op het Zand en op de Burg te Brugge. Zelfs een aantal beelden op het Brugse stadhuis zijn van hun hand.

Wat verderop zien we **het kasteel** tussen de bebossing aan de zuidkant van de straat. Het kasteel werd gebouwd omstreeks 1870 door Barones Edmond le Bailly de Tillegem, geboren de Man. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was dit het hoofdkwartier van de Duitsers. De grote Duitse baas, der Rote Baron von Richthofen was hier te gast. Op de noordkant van de weg, in de weide, liggen nog wat schamele restanten van de oude bunkers. Op de zuidkant, op de hoek van de Oudenburgweg en de Kasteeldreef ligt een heuvel. Deze ophoging werd door de Duitsers toentertijd als schietveld voor hun vliegtuigen gebruikt.



*We stappen verder door en nemen de eerste weg links, stappen de Kasteeldreef op tot aan de voet van de brug over de autosnelweg.*

>> Intussen heb je wel al bemerkt dat ook dit kasteeldomein verder verkaveld werd. Af en toe is het kasteel goed zichtbaar tussen de privédoemeintjes.

Vlak voor we de brug over de autosnelweg opstappen loopt er een kleine weg rechts naar de Ieftepoorte, een belangrijke oude hoeve. Deze hoeve dankt haar naam aan de begroeiing van de ingangspoort: de klimop of 'iefte' bedekt dit monumentale bouwwerk (zichtbaar vanop de brug). De Ieftepoorte werd ook de 'Vlamynckpoorte' genoemd naar de laatmiddeleeuwse eigenaars: de familie van Vlamynckpoorte.

Van boven op de brug kijk je natuurlijk op de autosnelweg maar het landschap aan de zuidzijde was vroeger het terrein waarop de Duitsers in 1916 hun vliegveld begonnen aan te leggen. In 1917 werd hier een heroïsch luchtgevecht tussen de Engelsen en de Duitsers uitgevoerd. De Engelsen pikten één van hun neergeschoten piloten, die op het vliegveld een noodlanding had gemaakt, op onder de ogen van de vijand!

De Kasteeldreef verandert nu van naam in de Ieftepoortstraat. Zo komen we aan de picknickhoek. Hier kan in de schaduw even verpoosd worden. Op het einde van de Eerste Wereldoorlog lag hier een mitrailleursnest van een Duitser. Omdat hij zich niet wilde overgeven, heeft men hem moeten besluisen en doodschieten.

*We stappen over de brug en slaan beneden direct linksaf, de Halfweghuisstraat in.*

>> Dit is de oude wegbedding van de vroegere Gistelsteenweg. Hier kwamen tot voor de Tweede Wereldoorlog de zwaar beladen wagens langs de herberg 'Halfweghuis'. Dit is het huis aan de linkerkant. De herberg lag halfweg tussen Oudenburg en Brugge. De voerlui stapten hier graag af om even een verfrissing te nemen.

*We draaien mee naar rechts, naar de Gistelsteenweg toe, steken over en stappen rechtdoor de Kerkeweg van Snellegem op. Goed uitkijken voor het verkeer.*

>> Links bevindt zich het Snellegems waterzuiveringsstation. In de volksmond heet dit het 'Pompstation'. Een groot gedeelte van de streek wordt van hieruit van water voorzien.

*We stappen door tot aan de eerste straat links.*

>> Aan de overzijde van de weg staat een **kapelletje** dat in 1936 werd opgericht door de Boerinnenbond. Hier brandt altijd een lichtje. In deze bocht werd bij het doorkomen van de geallieerde troepen op 17 oktober 1918 een dorpsgenoot neergeschoten door de wegtrekkende Duitsers.

### *We slaan linksaf de Boekhoutestraat in.*

>> Nu genieten we een ganse tijd van de rust en verderop van de geur van dennenbossen over verharde en ook onverharde wegen. De straat dankt haar naam aan de beuken die eertijds de weg omzoomden. De hoeve die we na een honderdtal meter links zien liggen is dan ook het **'Boekhouthof'**. Ze dateert zeker reeds van 1478. De wallen zijn echter allang gedempt, de gebouwen werd omstreeks 1980 met de grond gelijk gemaakt voor een nieuwbouw zonder landbouwuitbating.



*We stappen door tot we een tweede brug over de auto-snelweg bereiken. We slaan linksaf en steken de brug en zo de snelweg over. Beneden slaan we onmiddellijk rechtsaf en volgen de weg onder de brug door.*

>> Heb je bemerkt dat er onder de brug een stukje verharde weg ligt tussen de zandstroken? Op de verharde weg sta je op Snellegems grondgebied, op de zandstroken wandel je in Brugge!

*Wanneer we opnieuw de verharde weg betreden, komen we in de Lindenlaan (meevolgen) en zo in het dorp Varsenare. Door de Lindenlaan, een rustige wijk, stappen we tot aan de Beisbroekdreef. Hier slaan we linksaf tot aan de Gistelsteenweg. We gaan even rechtsaf. We steken voorzichtig deze drukke weg over en nemen dan de Nieuwenhovedreef links. Zowel links als rechts liggen laat 20<sup>ste</sup>-eeuwse wijken.*

>> Deze wijken zijn ontstaan op het domein van 'Westdorpe', later beter bekend als 'Het Hermytecot'. Van deze middeleeuwse hoeve is niets meer over.

*De echte wandelaar neemt ook eens de tweede straat links en wandelt zo de Fazantendreef in. Wanneer je aan de Lijsterdreef komt sla je rechtsaf. Het volgende kruispunt geeft de Eikendreef rechts aan. We volgen die Eikendreef tot we opnieuw op de Nieuwenhovedreef uitkomen die we verder links volgen.*

>> Op het einde van de dreef komen we aan de **'Reigerie'**, eertijds een hoefvetje op de hoek van de dreef en de Oudenburgweg.

*Op het eind van de Nieuwenhovedreef slaan we rechtsaf, de Oudenburgweg op en terug naar ons uitgangspunt.*

>> Onmiddellijk komen we aan het nieuwe kerkhof van Varsenare waar onder andere de dichter, schrijver en beeldkunstenaar Paul Snoek begraven ligt.

Vroeger was 'Licht en Liefde' hier gevestigd. Intussen is deze instelling opgesplitst. Links en rechts van de weg bevinden zich nu de **Braillebibliotheek** (links) en **'Huis 45'** (rechts) waar blinden opgevangen worden.



Het huis nummer 28 aan de linkerkant was ooit hofstede en zelfs herberg. Ze kreeg verschillende namen als **'Sint-Jacob'** maar ook 'De Laatste Stuyver'. Wie van hier vertrok was blut: hij had zijn laatste stuiver verdrongen.

Op de hoek bij de kruising met de Oude Dorpsweg komen we aan het tuincentrum. Ook hier bevond zich in de late middeleeuwen een hoeve die zelfs een paar eeuwen brouwerij is geweest en de naam droeg **'Ten Bogaerde'**.



Aan de noordzijde van dit kruispunt staat ‘**Villa Avondrust**’ ook ‘Villa Maurits’ genoemd. Hier liet rentenierster Theresia Derycker uit Brugge in 1845 een buitenverblijf bouwen. Het eenvoudig witte huisje werd door Anselme van Caloen vergroot. In 1887 en 1969 werden nogmaals verbouwingswerken uitgevoerd.

*We zijn op ons eindpunt gekomen, want het pleintje ligt binnen oogbereik.*

>> We hopen van harte dat u een beetje over ons dorp geleerd hebt en dat u heeft genoten van de vele rustige plekjes, de fotografische hoekjes en de heerlijke boslucht.

**in en om** Jabbeke

*Tot weerziens*



> *Andere uitgaven ‘in en om Jabbeke’*

‘Permeke achterna’: fietsen in en om Jabbeke.  
 ‘Het ter Wallepad’: wandelen in Zerkegem.  
 ‘Het Baekelandtpad’: wandelen in Snellegem.  
 ‘Het Permekepad’: wandelen in Jabbeke.  
 ‘Het Nachtegaalpad’: wandelen in Stalhille.

## *Bibliografie.*

**Patrick Anthone, Marcel Desmedt, André Franchoo, Ronny Maes en Alban Vervenne**, 'Hoeven in woord en beeld - Varsenare', 2003.

**Marcel Desmedt**, 'Huizen en mensen te Varsenare' 16 delen, 2005 - ...

**André Franchoo** (†), 'Varsenare en zijn rijk verleden', 4 delen.

**André Franchoo** (†), 'In de schaduw van een dorpstoren', 1980.

**Studiekring van Maerlant**, 'Snellinghem' tijdschrift 19 jaargangen tot 2006.

**VZW Natuurpunt afdeling Jabbeke, i.s.m. het Gemeentebestuur en de MiNa-raad Jabbeke**, 'Op stap door de Jabbeekse natuur'.

## *Dank aan.*

Gemeente Jabbeke, Middenstandsraad Jabbeke, Marcel Desmedt (geschiedkundig), Hugo Gevaert en Erik Blauwet (natuurkundig), Isabelle Louis, Peter Debusschere, Tine Rosseel en Lieve Huybrechts, De Rustige Bosstappers.

## *Belangrijke adressen voor informatie.*

**Cultuurdienst Jabbeke**, Dorpsstraat 3, Gemeentehuis Jabbeke,  
tel. 050/810204, e-mail [cultuur@jabbeke.be](mailto:cultuur@jabbeke.be)

**Toeristische Dienst Jabbeke**, Dorpsstraat 3, Gemeentehuis Jabbeke,  
tel. 050/810134, e-mail: [toerisme@jabbeke.be](mailto:toerisme@jabbeke.be)

Website Jabbeke: [www.jabbeke.be](http://www.jabbeke.be)

## *Andere uitgaven.*

'Toeristische gids Jabbeke'.

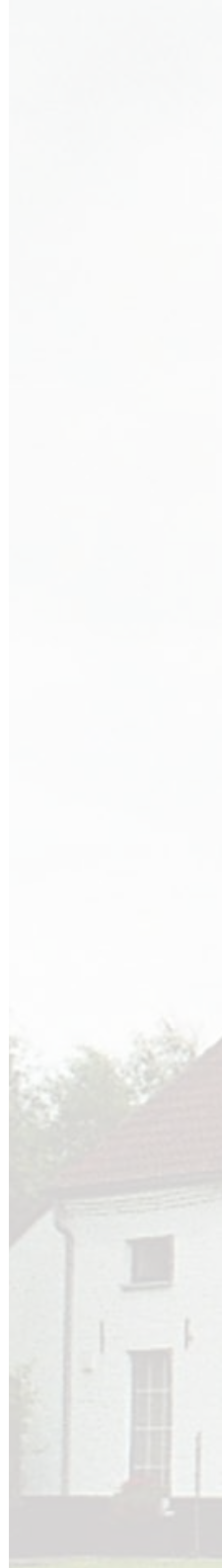




foto cover: koetsenhuis Blauwe Toren

Deze brochure kwam tot stand op initiatief van de  
gemeente Jabbeke.

De route werd uitgestippeld door Marcel Desmedt

De foto's zijn van de hand van Fernand Deschacht  
en Marcel Desmedt in een grafische vormgeving  
door Jeroen Trybou, dienst cultuur

Druk: Ansa Print

# Het Blauwe Torenpad

*Deze wandelroute ( $\pm$  17 km)  
verkent de deelgemeente  
Varsenare.*

*De bewegwijzering gebeurt met  
witte zeshoekige bordjes met rode  
signalen. U herkent ook de drie  
bollen van 'in en om Jabbeke'*

*Bij elke bezienswaardigheid of  
interessant gegeven  
wordt in deze bundel een woordje  
uitleg gegeven.*



